

40.

Teksts: Anita Pīra
Foto: Gvido Kajons

Aspazijas māja Dubultos

Pavisam
cits
muzejs

Jūrmalā, Zigfrīda Meierovica prospektā 20, ir māja, kurā Aspazija pavadījusi mūža nogali. Tājā iekārtots vienīgais dzejnieces muzejs. Un tieši tā, kā vēlējusi Aspazija, – māja ir Latvijas inteliģences, rakstnieku, mākslinieku, fotogrāfu tikšanās vieta. Dzeja un mūzika, māksla un vēsture, vienkārši draudzīgas sarunas veido Aspazijas mājas īpašo auru.

Ar skatu uz Lielupi

Dīvstāvu koka mājā Dubultos, kas tik organiski iekļaujas Jūrmalas vasarnīcu apbūvē, dzejniece pavadīja sava mūža pēdējos 10 gados (1933–1943). 1903.

gadā būvētā ēka, kura pie- saista uzmanību ar krāš- ņu fasādes apdari, ir valsts nozīmes koka arhitektūras un vēstures pieminek- lis. Tai pavisam cieši pie-

klaujas neliels kādreizējais zvejnieku Filipsoru namiņš, kur dzejnieces dzīves laikā mituši kaimi- ni, bet tagad iekārtota muzeja sabiedriski repre- zentatīvā daļa.

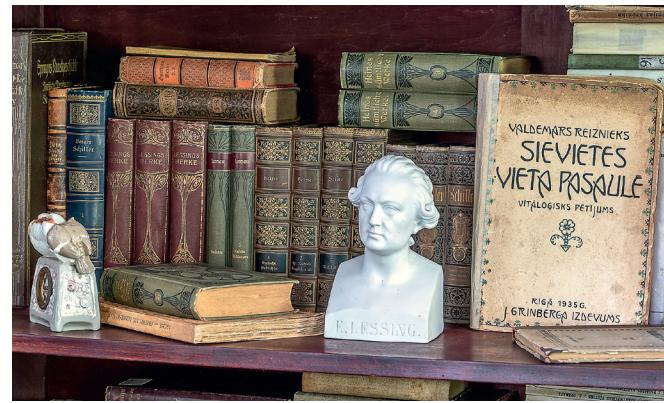
Uz savu iemīloto Jūrmalu, Dubultiem, dzejniece pārcēlās no Rīgas četrus gadus pēc Raiņa nāves, pār- dodot īpašumu Baznīcas ielā un par 11 500 latiem nopēr- kot šo māju, kurai toreiz priekšā bija arī iekopts dārzs. Tieši bla- kus ir dzelzcelš; vilcienu radīto troksni ar uzzīju atsvēra brīnišķīgais skats uz Lielupi. Aspazija šeit dzīvoja kopā ar uzticamo

mājkalpotāju Annu Rījnieci un brāļameitu Virēnu Rozenbergu, Majoru pamatskolas sko- lotāju, kā arī kaķiem. Kāki dzejnieci bijuši vienmēr – gan Slobodskas trimdā, kur bija izsūtīts Rainis, gan Šveices emigrācijā, gan Rīgā un it sevišķi – Dubultu mājā. Arī tagad tie ir šeit, tiesa, gan vir- tuālā veidolā, un kakis ieritinājies dzejnieces klēpī arī tēlnieces Artas Dumpes veidotajā piemi- neklī mājas dārzā.

Pašai sava muzejs

Pēc dzejnieces nāves mājā turpināja dzīvot brāļameita un mājkalpo- tāja, vēlāk, padomju laikā, vasarnieku izmitināšanai ēku sadalīja daudzās mazās telpās – pat sešos dzīvokļos... 80. gadu vidū Aspazijas māja kļuva par Jūrmalas pilsētas muzeja īpašumu; pagāja deviņi gari gadi, meklējot muzeja iekārtošanai nepiecie- šamos eksponātus.

Dzejnieces piemiņas vieta kā pilsētas muzeja filiāle apmeklētājiem durvis vēra 1996. gadā; mūža nogalē dzejniece bija vēlejusies, lai māja Dubultos kļūtu par radošu personību tikšanās vietu. Pirms pieciem gadiem Aspazijas māju atvēra pēc vērienīgas restaurācijas; ēku komplekss tika pilnībā restaurēts, atjaunots un iekārtots, maksimāli pietuvinot to vēsturiskajam pirmskatam. Patiesuma smaržu un garšu te ienes prasmīgi restaurētie priekšmeti – gleznas un mēbeles, kas piederēja Aspazijai un arī Rainim un savulaik atradās šajā ēkā. Būvnieki kopīgi ar muzeja darbiniekiem, interjera speciālisti Inu Līni, piedaloties arhitektam Pēterim Blūmam, labākajiem Latvijas mēbeli, metāla, tekstiliju, krāšņu un kamīnu restauratoriem, kalejiem, žogu un dārzu meistariem, krāsotājiem un tapešu limētājiem, soli

pa solim meklēja, pētīja, atjaunoja, lai interjers un eksterjers būtu pēc iespējas tuvāks Aspazijas dzīves laikam. Muzejam palīdzēja un to atbalstīja daudzi – tika gādāti seni dokumenti, rāmji, lampas, trauki, tālrunis, radioaparāts...

Oriģināls un digitāls

Atjaunotajā Aspazijas mājā nozīmīga ir vēsturiskā interjera ekspozīcija, kas izveidota pirmā stāva ēdamistabā, salonā, dienvidu verandā un izstāžu zālē un otrā stāva kabinetā, guļamistabas priekštelpā, guļamistabā, ziemeļu un dienvidu verandā. Iespējami autentiski iekārtota plašā ēdamistaba un viesu salons ar bagātīgi rotātu podiņu krāsni, puķainām mēbeļiem un antīku radio, kurā var dzirdēt pašas mājasmātes balsi, ierakstītu 30. gadu beigās.

Šauras koka kāpnes ved uz Aspazijas darbistabu un privātajām telpām, kur saglabājušās vairākas oriģinālās mēbeles.

Ēdamistaba apvienota ar kādreizējo viesu guļamistabu, kurā nu piedāvā baudīt virtuālo dzejas cienastu. Viesu salonā, verandās un kabinetā eksponēta Aspazijas mākslas darbu un pieminas lietu kolekcija.

Ēdamistabā no jauna iebūvēts kamīns, ko dāvīnājusi trimdas rakstniece Agate Nesaule. Savukārt muzeja vadītāja Ārija Vanaga par brīnumiņiem sauc pieredzējušo ekspozīciju veidotāju *Dd studio* ierīkoto interaktīvo digitālās spēles galdu ēdamistabā vai skapītī zem kāpnēm paslēpušos digitālo kakī, kas mājā vairo omulību. Vietā, kur

Aspazijas laikā atradusies virtuve un mājkalpotājas Anniņas istaba, iekārtota

telpa mākslas, kultūrvēstures un literārām izstādēm. Arī te paslēpts kāds pārsteigums – grīdā zem stikla atsegta daļa mājas pamatu. Aspazijas mājas apmeklējuma laikā var izmantot audiogidu, kurā muzeja vadītājas Ārijas Vanagas interesanto vēstījumu izstāsta aktrise Baiba Broka. Tā ekskursiju pa māju padara vēl intrīgējošāku.

Kad apmeklēt muzeju?

- Muzejs atvērts katru dienu no 10 līdz 17, izņemot svētdienas un pirmadienas (vasaras sezonā muzejs atvērts līdz 18).
- Muzejā iedibināts pasākumu cikls *Kafija ar Aspaziju*, kurā apmeklētājiem ir iespēja tilkties ar radošām personībām. Vairāk informācijas sk. jurmala.lv.
- Muzeja un izstāžu apmeklējums ir bez maksas, ar audiogidu – 2 eiro, savukārt grupas ekskursija gida pavadībā maksā 8 eiro.

